

3474 - پروبىرىدا بالا يېتىشتۈرۈشنىڭ ھۆكۈمى

سوئال

پروبىرىدا ئارقىلىق بالا يېتىشتۈرۈشنىڭ ھۆكۈمى نېمە؟، بۇ ھەقتە تەپسىلى چۈشەنچە بېرىلىشىنى ئۈمىد قىلىمىز

تەپسىلى جاۋاب

ھەمدۇ-سانالار ئاللاھقا خاستۇر.

بۇ مەسىلە ئىسلامى فىقھى كومىتېتىگۇرۇپپىسى (مەجمەئ ئەل-فىقھ ئەل-ئىسلامىي) تەرىپىدىن تەتقىقات ئېلىپ بېرىلغان بولۇپ، بۇ ھەقتە تۆۋەندىكىدەك نەتىجىنى بايان قىلدى:

بىرىنچى: تۆۋەندىكى بەش خىل ئەھۋالدا پروبىرىدا بالا يېتىشتۈرۈش شەرىئەتتە چەكلەنگەن بولۇپ، بۇ ئۇسۇللارنىڭ ئۆزى ھارام بولۇشىدىن كېيىن، ئۇ ئارقىلىق بارلىققا كەلتۈرۈلگەن نەتىجە ئېتىبارى بىلەن، نەسەبىنىڭ ئارىلىشىشى، بالىنىڭ ئاتىسى ياكى ئانىسىنىڭ كىملىكىنى بىلگىلى بولماسلىقتەك، شەرىئەتتە چەكلەمە قويۇلغان ئىشلار تۈپەيلى ھارام دەپ ھۆكۈم چىقىرىلدى.

1-ئەردىن ئېلىنغان ئىسپېرمىسى بىلەن ئۆز ئايالى بولمىغان باشقا ئايالدىن ئېلىنغان تۇخۇمنى ئۇرۇقلاندۇرۇپ، ئۆز ئايالىنىڭ بالىياتقۇسىدا يېتىلدۈرۈش.

2-يات بىر ئەرنىڭ ئىسپېرمىسى بىلەن ئۆز ئايالىنىڭ تۇخۇمنى ئۇرۇقلاندۇرۇپ، ئايالىنىڭ بالىياتقۇسىدا يېتىلدۈرۈش.

3-ئەرنىڭ ئىسپېرمىسى بىلەن ئايالىنىڭ تۇخۇمى بەدەن سىرتىدا ئۇرۇقلاندۇرۇلۇپ (ئەر-ئايالىنىڭ)، چاڭلاشتۇرۇلغان مەزكۇر سۇيۇقلۇقنى باشقا بىر ئايالىنىڭ (يەنى يات ئايالىنىڭ) بالىياتقۇسىدا يېتىلدۈرۈش.

4-باشقا بىر ئەرنىڭ ئىسپېرمىسى بىلەن باشقا بىر ئايالىنىڭ تۇخۇمنى ئۆز ئايالىنىڭ بالىياتقۇسىدا يېتىلدۈرۈش.

5-ئەرنىڭ ئىسپېرمىسى بىلەن بىر ئايالىنىڭ تۇخۇمنى بەدەن سىرتىدا ئۇرۇقلاندۇرۇپ، ئىككىنچى ئايالىنىڭ بالىياتقۇسىدا يېتىلدۈرۈش.

ئىككىنچى: پروبىرىدا بالا يېتىلدۈرۈشكە زۆرۈر ئېھتىياج بولغاندا، تۆۋەندىكى ئىككى خىل ئەھۋالدا شەرىئەتكە كۆرە خاتا بولمايدۇ:

1- ئېرىنىڭ ئىسپىرىمىسى بىلەن ئايالنىڭ تۇخۇمى بەدەن سىرتىدا ئۇرۇقلاندۇرۇلۇپ، -ئاندىن كىيىن ئايالنىڭ بالىياتقۇسىدا يېتىلدۈرۈش.

2- ئەرنىڭ ئىسپىرىمىسى ئېلىنىپ، ئۆز ئايالنىڭ بالىياتقۇ ئاغزىدىكى مۇناسىپ ئورۇندا ئۇرۇقلاندۇرۇش ياكى ئايالنىڭ بالىياتقۇسى ئىچىگە ئورۇنلاشتۇرۇش ئارقىلىق تۆرەلمىنى يېتىلدۈرۈش.

يۇقىرىدىكى جاينى دەپ قارالغان مەزكۇر ئىككى خىل ئۇسۇلنى قوللىنىپ بالا ئېلىشتا ئېتىبارغا ئېلىشقا تېگىشلىك بولغان مەسىلە، ئايالنىڭ ئېغىر ئەۋرە تلىرىنى باشقىلارنىڭ ئالدىدا ئېچىشقا مەجبۇر بولۇشى ۋە زۆرۈرىيەتسىز ئەھۋالدا بەدەن ئەزالىرىنى باشقىلارغا ئېچىپ قېلىش مۇمكىنلىقى، لابوراتورىيىدە خاتالىق كۆرۈلۈش ئېھتىماللىقى، بەزى دوختۇرخانىلاردىكى كەسپى ئەخلاققا ئىگە ئەمەس دوختۇرلار، ئامانەتكە خىيانەت قىلىپ، پۇل تېپىشنى كۆزدە تۇتۇش بىلەن بىرگە، نەتىجىنىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇشى ئۈچۈن ئىسپىرما ياكى تۇخۇمنى ئالماشتۇرۇۋېتىشى مۇمكىن. شۇنىڭ ئۈچۈن مۇسۇلمانلارنىڭ مۇشۇ خىل ئەھۋاللارغا قارىتا ئىنتايىن ئىنچىكە ۋە سەزگۈر پوزىتسىيىدە بولۇشى لازىم.

ئاللاھ ئەڭ ياخشى بىلگۈچىدۇر.